

هدف کلی

توانایی دوخت لباس کودک (تولد تا دو سالگی) و تهیه سرویس نوزاد
(اتاق کودک)

بخش اول

دوخت لباس و وسایل کودک

ابزار کار و یادگیری چند نمونه دوخت

هدف‌های رفتاری: فراگیر در پایان این فصل، باید بتواند:

- ۱- کاربرد انواع سوزن‌ها و نخ‌های گلدوزی را نام ببرد.
- ۲- پارچه‌های مناسب برای دوخت لباس و وسایل اتاق کودک را انتخاب کند.
- ۳- طرح مناسب برای دوخت سرویس رخت‌خواب و لباس کودک را انتخاب کند.
- ۴- دوخت، مغزی‌ها، نوار ارب و چین را روی کار انجام دهد.
- ۵- دوخت یقه، سجاف آستین و وصل آن‌ها به بالاتنه را انجام دهد.

پوشاک نوزادان و خردسالان

یا با در نظر گرفتن شرایط آب و هوایی فصل، از پشم و کتان، ابریشم کتان و یا کتان و... خواهد بود. در سطح لباس‌های رویی می‌توان با انواع گلدوزی، گل‌های ظریف، اسموک دوزی، انواع چین یا پیلی آن را تزئین نمود. این تزئینات می‌تواند روی پیش‌سینه یا به‌طور کلی در لبه‌ی دامن لباس باشد. الگوی لباس رویی باید کمی آزادتر از اندازه‌ی (سایز) خود کودک باشد تا کودک در آن جنبش و حرکت راحتی داشته باشد. پیلی‌ها به‌خصوص نوع افقی آن، در پایین لباس و یا به‌صورت پاکتی دم‌آستین و یا لبه‌ی شلوار بسیار مناسب است، زیرا رشد کودکان در این زمان خیلی سریع است. این پیلی‌ها با هم، باعث زیبایی کار و در صورت نیاز، باعث بلند شدن لباس خواهند شد.

دوخت لباس و پوشاک نوزادان می‌تواند با صرفه و اقتصادی باشد. زیرا پوشاک آنان، به مقدار کمی پارچه نیاز دارد و اغلب طرح‌های لباس، از خطوط ساده شکل می‌گیرد و تکه‌های کمتری برش می‌خورد. به عبارتی دیگر، لباس نوزادان و خردسالان، بهترین سوژه برای خیاطان مبتدی و یا خیاطانی‌ست که مهارت آن‌ها نیاز به تکمیل شدن دارد. لباس نوزادان تا ۶ هفتگی منحصراً زیرپوش، ژاکت^۱ و پیراهن رویی می‌باشد.

لباس رویی پس از ۶ هفتگی تا یک سالگی خردسالان، بهتر است به‌صورت یک تکه یا سرهمی باشد تا آنان را از همه نظر محافظت کند.

در این زمان، جنس پارچه‌ها از الیاف طبیعی خیلی لطیف

شکل ۱-۱

۱- ژاکت: نوعی لباس است که در زمستان از آن استفاده می‌شود.
ژاکت در لغت‌نامه دهخدا نام نوعی از لباس مردانه که در مواقع رسمی پوشند و نام قسمتی از لباس زنانه و این لفظ در هر دو معنی فرانسوی است.

مشخصات لباس

* **دوخت لباس:** درزهای لباس‌های کودکان، هم از نظر طرح باید ظریف باشد و هم از نظر مدل راحت؛ تا مانع حرکت‌های کودکانه‌ی آنان نشود. کودکان در این سنین به دلیل ضرورت بازی و جنب‌وجوش، نیاز به پارچه‌های با دوام و دوخت‌های محکم دارند. از این‌رو، برای این منظور از دوخت دو درزه‌ی فرانسوی، درز خوابیده و درز شکسته می‌توان استفاده نمود تا جایی برای جمع شدن کرک‌ها و گرد و غبار وجود نداشته باشد.

* **اتوی لباس:** برای حفظ سلامت، بهداشت و زیبایی ظاهری کودک، لازم است تمام لباس‌هایش اتو شود.

لباس نوزاد باید طوری تهیه شود که مادر و نوزاد، هر دو، به هنگام استفاده کاملاً آرامش داشته باشند؛ نوزاد از نظر پوشش و مادر از لحاظ پوشاندن. لباس نوزاد باید بدون یقه باشد تا باعث سایش گردن نوزاد نشود. آستین‌های آن کیمونو یا رگلان باشد، تا مادر بتواند دست نوزاد را درون آن جای دهد. قسمت جلو یا پشت لباس باید کاملاً تا پایین باز باشد و از دگمه و زیپ استفاده نشود.

* **پارچه‌ی مناسب:** برای زیرپوش نوزاد، از پارچه‌ای به نام وینجت (Wincgette) استفاده می‌شود که مخلوطی از ابریشم و کتان است و بسیار ظریف و لطیف تهیه می‌شود. ترکیب الیاف طبیعی و مصنوعی، بهترین ویژگی‌های موردنظر را در پارچه به وجود می‌آورد که عبارت‌اند از نرمی و لطافت پارچه، خاصیت جذب رطوبت و تبادل هوا و خاصیت عدم چروکیدگی بسیار مناسب لباس رویی برای نوزادان و خردسالان.

* **رنگ لباس:** برای آرامش نوزادان، بهتر است از رنگ‌های تند پرهیز شود و تا یک‌سالگی، از رنگ‌های ملایم و خیلی روشن همانند سفید، صورتی، لیمویی، آبی روشن، مغز پسته‌ای روشن، یا هر رنگی که زمینه‌ی رنگی آن به سفید نزدیک‌تر باشد، استفاده شود. البته، در این زمینه، استثنا نیز وجود دارد. به‌طور مثال، می‌توان از رنگ‌های تیره با کنتراست شدید در تزئین یا تکه‌دوزی‌های روی لباس کودکان استفاده کرد.

استفاده از نوارهای صد در صد کتانی یا پنبه‌ای با نقش‌های تک‌رنگ سفید نیز، بسیار مناسب است.

شکل ۲-۱

شناخت ابزار کار

برای ایجاد یک اثر مطلوب و دلپذیر، باید وسایل مورد نیاز با دقت انتخاب شود و با آگاهی لازم نسبت به کار، دوختی زیبا ارائه گردد. در مورد گلدوزی و تکه‌دوزی، نیاز به وسایل خاصی است که باید در جای مناسب از آن استفاده نمود (شکل ۱-۳).

شکل ۱-۳

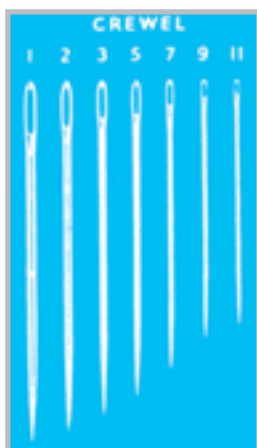

شکل ۱-۴

* سوزن: سوزن در انواع مختلف در بازار موجود است و هر کدام، برای دوخت خاصی کاربرد دارد.

۱- سوزن شارپ (*Sharp*): شارپ به معنای تیز و برنده است. این نوع سوزن دارای نوک بسیار تیز می‌باشد (شکل ۱-۴).

سوزن شارپ	
نخ قرقره‌ای ابریشمی	شماره‌ی ۷
پارچه‌های لطیف	شماره‌های ۹ و ۱۱
پارچه‌های ضخیم	شماره‌های ۱ و ۳ و ۶

شکل ۱-۵

۲- سوزن کرول (Crewel): این سوزن، مختص گلدوزی ست و به علت داشتن سوراخ درشت، برای نخ‌های ضخیم و چندلا مناسب‌تر می‌باشد زیرا به راحتی از پارچه خارج می‌شود (شکل ۱-۵).

سوزن کرول	
نخ یک لا	شماره‌ی ۹
نخ شش لا	شماره‌ی ۵

شکل ۱-۶

۳- سوزن چنایل (Chenille): این نوع سوزن، برای گلدوزی بر روی پارچه‌ی ضخیم و درشت بافت به کار می‌رود (شکل ۱-۶).

سوزن چنایل	
الیاف ابریشم خام بدون تاب	شماره‌ی ۲۰
پارچه درشت بافت	شماره‌ی ۱۴ و ۱۷

کتانی سفید قرار دهید و محکم بکشید، چنانچه رنگ آن ثابت نباشد اثر رنگ بر روی پارچه‌ی سفید باقی می‌ماند. رایج‌ترین آن‌ها، نخ‌های کلاف است که از یک رشته‌ی شش‌لا تشکیل شده است (شکل ۷-۱).

* نخ گلدوزی: یکی از مهمترین اصول گلدوزی، انتخاب نخ است به خصوص استحکام و ثبات رنگ، جزء اساسی‌ترین معیارهای لازم می‌باشد. در هنگام کار، برای کسب اطمینان از ثبات رنگ نخ‌ها، تکه‌ای از آن را خیس کرده، بین دو لایه پارچه‌ی

1		2		3		4		5		6	
3713		963		819		3806		225		554	
761		3716		818		3805		224		553	
760		962		776		3804		223		552	
3712		961		3326		605		3722		550	
3328		957		899		604		3721		211	
347		956		335		603		221		210	
948		3708		309		602		778		209	
754		3706		326		601		3727		208	
353		3705		3354		600		316		327	
7		8		9		10		11		12	
794		3756		3761		964		504		966	
793		775		519		959		3813		369	
3807		3325		518		958		503		368	
792		3755		3760		3812		502		320	
791		334		517		943		501		367	
800		322		996		993		500		319	
809		312		995		992		564		890	
799		311		747		3814		563		989	
798		336		3766		991		562		988	
797		823		807		928		561		987	
796		939		806		927		955		986	
820		828		3765		926		954		772	

شکل ۷-۱- رنگ‌بندی رنگ‌های* نخ گلدوزی بسیار متنوع است و روی برچسب هر کلاف، شماره‌ی نخ آن قید شده است.

* این جدول قسمتی از شماره‌های چند رنگ DMC است.

ریزبافت و تترون لطیف استفاده کرد. پارچه‌های حوله‌ای، ململ، پارچه‌های پنبه‌دوزی شده با رنگ‌های روشن و ملایم مانند سفید، آبی کم‌رنگ، صورتی کم‌رنگ، چهارخانه ترکیبی سفید و لیمویی، سفید و آبی با نقش‌های کودکانه، زیبا هستند. پارچه‌های کشفاب آتقوره^۲، کشفاب دابل و کشفاب حوله‌ای که الیاف آن کاملاً طبیعی و از پنبه است. اکثر این نمونه پارچه‌ها، به علت تند و شاد بودن، مناسب تکه‌دوزی و نواردوزی اند.

* پارچه: یکی از اصول مهم دوخت لباس و وسایل بچه، انتخاب پارچه‌های مناسب است. برای این منظور، بهتر است از پارچه‌هایی که دارای سطحی با بافت ساده‌اند استفاده کرد. پارچه‌ها باید قابل شست‌وشو و با دوام باشند. پارچه‌ی پنبه‌ای^۱ قابل شست‌وشو است و برای پوست، ایجاد حساسیت نمی‌کند. برای پارچه‌ی لباس، ملحفه، کلاه، پیش‌بند و همانند آن، بهتر است از پارچه‌های کتان‌ی سویسی - پوپلین لطیف وال

شکل ۸-۱

* طرح: انتخاب طرح، یکی از مهم‌ترین مراحل کار است. حیوانات گوناگون، گل‌های وحشی و گاه نیز قصه‌های مصور انتخاب طرح سرویس رخت‌خواب یا روتختی بچگانه را می‌توان از میان نمود. رنگ‌ها باید هماهنگ باشند (شکل‌های ۱-۹ و ۱-۱۰).

شکل ۱-۹

شکل ۱-۱۰

خودآزمایی

- ۱- برای پارچه‌های لطیف، از سوزن شارپ ..... استفاده می‌شود.
الف - شماره‌های ۱ و ۳ و ۶   ب - شماره‌های ۹ و ۱۱   ج - شماره‌ی ۷   د - _____
شماره‌ی ۵

- ۲- سوزن چنایل، مناسب گلدوزی بر روی چه نوع پارچه‌هایی است؟
۳- برای اطمینان از ثبات رنگ نخ گلدوزی، چگونه عمل می‌کنیم؟
۴- مهم‌ترین معیارهای لازم برای انتخاب نخ گلدوزی چیست؟
۵- چرا برای لباس و وسایل خواب کودک، از پارچه‌ی پنبه‌ای استفاده می‌شود؟

کار عملی

نمونه‌ی پارچه‌های مناسب لباس و وسایل کودک را به صورت آلبوم تهیه کنید.